

גוט שבת

Gut Sábész

19. évfolyam 16. szám • Ára: 330 HUF • ב"ה

KIADJA: CHABAD-LUBAVICS ZSIDÓ NEVELÉSI ÉS OKTATÁSI EGYESÜLET

Gyertyagyújtás Budapesten: 16:09 • כ"ב טבת תשע"ז • 2017. 1. 20. • פרשת שמות • Szombat kimenetele: 17:19

„Aki nem gondol a jövőre, el fogja felejteni a múltját”

A gettó felszabadítására emlékeztünk

Jevgenij Haldej, a híres zsidó származású fényképész, a II. világháború számos ikonikus fotóját jegyzi. Egyik nagyhatású fotója a frissen felszabadított budapesti gettóban készült: egy házaspár áll az utcán, kabátjukra tűzött sárga csillaggal. Haldej egy visszaemlékezésében elmesélte, hogy a fotó elkészülte után oda ment a párhoz és letépte megbélyegző csillagot a ruhájukról.

Haldej fotójának szereplői közel 70 ezer másik zsidóval együtt élték át a budapesti nagygettó felszabadítását. Több ezren veszítették életüket a gettóban – közülük háromezren temetetlenül heverték a felszabaduláskor. Rájuk, túlélőkre és áldozatokra emlékeztek a Dohány utcai Gettó Emlékháznál január 17-én este, a gettó felszabadításának

72. évfordulója alkalmából. A megemlékezésen Köves Slomó vezető rabbi beszédében Napóleon szavait idézte: „Egy olyan nép, melynek nem fontos a múltja, jövője sem lehet. ... De az előző gondolat legalább ugyanolyan igaz fordítva is: aki nem gondol a jövőre, el fogja felejteni a múltját. 1945-ben azon zsidó honfitársaink, akik túléltek a budapesti gettó szörnyűségeit, kaptak egy lehetőséget az életre, a jövő megélésére. Rájuk is emlékeztünk most. A mi feladatunk az emlékezés és a jövő építése: ezzel összhangban a mostani megemlékezésünk helyszínén, az egykori gettó határáról pár lépésre található egy zsidó iskola, így most már ez az újjáépülés, a jövő és a remény helye is egyben.”

Az eseményen díszvendégként részt vett Yosef Amrani, Izrael Állam nagykövete és Dr. Bagdy Gábor, pénzügyekért felelős főpolgármester-helyettes is. Dr. Fónagy János, a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára személyes hangvételű beszédében családja sorsát idézte fel.

Nemes Jeles László, az Oscar-díjas Saul fia című film rendezője így fogalmazott: „Ami ránk maradt, az az emlékezés kötelessége, hiszen meggyőződésem szerint ezzel tartozunk az áldozatoknak, a túlélőknek és azt gondolom, hogy magunknak is.”

A megemlékezés lezárásaként Oberlander Báruch rabbi mondott zsolnárt az áldozatok emlékére.

Mázál Tov

Gratulálunk Abergel Avigdornak és Andreának kisfiúk, Yehuda harmadik születésnapja és hajvágása alkalmából. Kívánjuk az Abergel házaspárnak, hogy neveljék Yehudát testvéreikhez hasonlóan a zsidóság útján, tóratanulásra, micvákra és zsidó esküvőre!

CEDEK ételosztás

Folytatjuk ételosztási akciókat, amit most a nagy hidegre való tekintettel kibővítettünk, és a hozzánk ellátogató vendégek a finom meleg étel és ital mellé egy plédet is kapnak.

Helyszín:

Budapest, VII., Almássy tér

Időpont:

2017. január 25., szerda,
14 óra (jegyosztás 13.30-tól)

ZSTSZ ajánló

Megkezdődött a Zsidó Tudományok Szabadegyetemének tavaszi féléve. A korábban már megszokott rend szerint folytatódnak az órák:

Hétfő: Kabbala a lélek nagy kérdései – Köves Slomó előadása, majd héber olvasáskurzus Glitzenstein Sámuellel, vagy a 613 micva megismerése Faith Aserrel.

Kedd: Tánjá – a lélek iránytűje – Köves Slomó előadása, majd Zsidó történelem 3000 év időutazása – Megyeri Jontán előadása

Szerda: Talmudi történetek – Oberlander Báruch előadása, majd Kérdezd a Rebbét – Faith Aser előadása

Csütörtök: Talmud, majd heftiszakasztanulás Oberlander Báruch-hal

„Egy olyan nép, melynek nem fontos a múltja, jövője sem lehet.”

Hetiszakasz

Mózes a Fáraó házában

A *Smot* szakaszában – az *Exodus*ban, Mózes második könyvében (2Mózes 1:1–6:1.) – kezdődik az Egyiptomban lezajlott zsidóüldözés, ami Mózes küldetésével, a Tízcsapással és a csodálatos kiszabadulással végződik. Mózes születése után a Fáraó házá-

ban nevelkedik, majd emigrálni kényszerül, s Midjában telepedik le, ahol elveszi Jitró egyik lányát, és őrzi nyáját. A szakasz végén Mózes közli a zsidókkal: Isten küldte őt kiszabadításukra. Azonban a kényszermunkától elfásult nép nem hisz neki.

Zsidó híradó

Európa érzékenyebb lett a terrorizmusra?

Múlt héten egy kamionos támadó négy fiatal izraeli katonát ölt meg Jeruzsálemben,

zizenötöt pedig megsebesített. Egy ilyenre hírre pár évvel ezelőtt az Európai Unió még önmérsékletre és a béketárgyalások újrakezdésére szólította fel Izraelt, most azonban más hangot ütöttek meg: „Az Európai Unió elítéli a négy izraeli fiatal meggyilkolását, valamint a terrorcselekmények dicsőítését vagy az azokra való felbujtást.” – áll Brüsszel nyilatkozatában.

2015-16-ban Franciaország, Németország és Belgium is megtapasztalta a terrorpusztítását. *Oded Eran*, Izrael korábbi EU-s nagykövete szerint ezek a terrorcselekmények állnak a hangnem változása mögött: „Azt hiszem ez az előrelépés abból az őszinte változásból ered, ami sok európai ember gondolkodásában végbement, a kormányokban és azokban, akik most jobban megértik, mint

pár éve, hogy milyen hatással és befolyással van a terrorizmus az ártatlan áldozatok mindennapi életére.”

Európai nagyvárosok sora vetítette az izraeli zászlót középületeire, máshol félárbóccra engedett kék-fehér lobogóval tisztelegtek az áldozatok előtt. A német külügyminisztérium twitter csatornáján fejezte ki „szolidaritását Izraellel”, míg *Muna Duzdar*, palesztin családból származó osztrák államtitkár azt nyilatkozta, Európa elismeri Izrael jogát az önvédelemhez.

Ez a nyitás azonban még nem jelent gyökeres változást: „Ezek a gesztusok szívmengetőek és pozitív változás jelei, de világos határ van az empátia és az irányelvek között az Európai Unióban, ami feltehetően továbbra is ugyanolyan kritikus marad az izraeli településekkel szemben és továbbra is fellép ellenünk a nemzetközi szinten.” – mondta Eran.

Hol voltál?

„Hol voltál?” Ez a kérdés elhangozhat édesanyánktól, főnökünktől, feleségünktől, vagy férjünktől, vagy már felnőtt gyerekeinktől. Tudjuk, ez igazából nem kérdés, hanem vád: Miért nem voltál ott, amikor szükségem lett volna rád? A válasz erre a bocsánatkérés. Kivéve, ha tudjuk, hogy igazából mindig is ott voltunk.

Egy pásztor látja, hogy az egyik báránya elfut a nyájtól. Utánaered, nehogy a farkasok áldozatul essen. Míg a bárányát üldözi, egy égő bokrot pillant meg, mely azonban valahogy nem hamvad el a tűzben. Közelebb megy, tisztelete jeléül leveszi cipőjét. Majd azt kéri az égő bokor, hogy szabadítsa ki népét a fáraó uralma alól.

„De mit mondjak nekik, ha kérdezik a neved?” – kérdi a pásztor. A furcsa kérdést még furcsább válasz követi: „Mond meg nekik, hogy a nevem Leszek, Aki Leszek.” Ez az első lejegyzett párbeszéd a világ legnagyobb tanára és annak legnagyobb tanítványa közt.

Mi a neved? A neved az, amin keresztül mások kapcsolódnak hozzád. Azt definiálja, hogy ki beszél kihez. Ha azt mondod

apa, Szabó úr, Öcsi, azzal nem róluk beszél, hanem arról a kapcsolatról, ami hozzájuk köt.

Mi a neved? Hogy viszonyulsz hozzájuk, akiknek a fiam a fáraó a Nílusba vetette, akiknek lányait elraboltatta és újszülöttjeit elmészároltatta, hogy vérükben fürödjön? Azokhoz, akiknek gyermekeit megölték, hogy testükből téglát vessenek? Hol voltál mindeközben?

És Ő azt válaszolja: „Mond meg nekik, hogy leszek, aki leszek.” „Hogy hol voltam? Velük voltam egész idő alatt. Mikor a fáraó a gyermekeik vérében fürdött, az én véretem ontották ki. Mikor apró testüket a téglákba aprították, az én testemet törték össze. Mindent, amit át kellett élniük, velük éltem át, és mindent, amit elsenvedtek, velük szenvedtem el.”

Egy bokor, amit ellep a tűz, de mégsem ég el – és egy nép, melyet időről időre legyilkolnak, de sosem tudnak kipusztítani. Hogy tud a bokor úgy égni, hogy ne emésszék el a lángok? Úgy, hogy Ő is ott van a bokorral a tűzben. És ahogy Ő örökké lesz, népét is örökké életi.

Kovács Kristóf rabbinövendék
cikke **Shimon Posner** írása
nyomán

Imaidők a következő hétre:

Talmud Egylet – Sász Chevra Zsinagóga (VI., Vasvári Pál u. 5.)

Vasárnap-péntek: 8:00 Reggeli ima

Vasárnap-csütörtök: 16:15: Délutáni-esti ima (a Keren Or-ban)

Péntek: 13:00: Délutáni ima (a Keren Or-ban),

17:00: **Az egyiptomi tíz csapás rejtett értelme**

(*Oberlander Báruch előadása*); 18:00 *Kábálát Sábát*, majd *Kidus* és vacsora

Szombat: 8:45: Hetiszakasz-tanulás,

9:15: Reggeli ima, majd *Kidus*; 16:10: Délutáni ima, majd *szeudá slisit*

Óbudai Zsinagóga (III., Lajos utca 163.)

Vasárnap és állami munkaszüneti napok:

10:00: Reggeli ima

Hétfő-péntek (munkanapokon): 6:30: Reggeli ima

Péntek: 18:00: Tanulás, 18:30: *Kábálát Sábát*, majd *Kidus*

Szombat: 9:15: Hetiszakasz a kabbala tükrében

10:00: Reggeli ima, majd *Kidus*

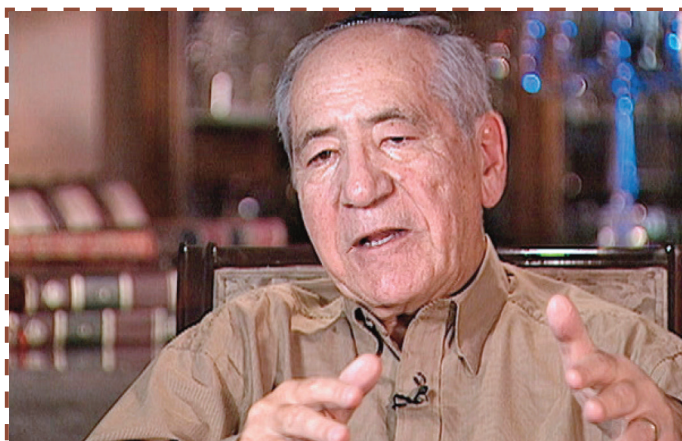
Velem és a Rebbével történt

Mit tart Lech Walesa a pénztárcájában?

David – Dovid Tuvia ben Árje – Chase-nek hívnak. Lengyelországban születtem, Szilézia tartományában nőttem fel, egy Sosnowiec nevű falucskában, ami Katowice közelében található. Kiskoromban a városi héderbe jártam és tagja voltam egy cionista csoportnak, a Hánoár Hácioninak. Mindez véget ért, mikor Németország 1939-ben elfoglalta Lengyelországot. Ekkor én még csak tíz éves voltam. Családommal együtt Auschwitzba szállítottak minket, nővéremet kivéve, akinek sikerült megszöknie. De kisebbik testvéremet, édesapámat és édesanyámat azonnal meggyilkolták. Nővérem a háború után hozzám ment egy amerikai katonához, s engem is magával vitt az Államokba. Itt ismerkedtem meg a Rebbével és a Chábád mozgalommal, amiben hamar elkezdtem magam aktivizálni.

1968-ban találkoztam a Rebbével, s első látásra hatása alá kerültem. Örökre megváltoztam attól a pillanattól, hogy életemben először láttam ezt a nagyszerű embert. Onnantól állandó látogatója lettem a lubavicsi eseményeknek. 1981-ben, a Rebbe 79. születésnapja környékén, egy levelet kaptam tőle: „Kedves Reb Dovid Tuvia: egy barától nem illő születésnap ajándékot kérni. Ám a mi esetünkben olyan viszonyról van szó, hogy úgy gondolom ezt mégis csak megengedhetem magamnak. Születésnapomra azt szeretném kérni tőled, hogy rakj minden nap *tfilint*, s mondd el hozzá a *smát* angolul vagy héberül. Ha ennyit tudsz teljesíteni, én már elégedett leszek.” Hogy is mondhattam volna nemet? Attól a naptól fogva elkötelezetten teljesítem a Rebbe kívánságát, azóta sem mulasztottam el egy alkalmat sem, hogy felrakjam a *tfilint* és hordjam a *táilit*.

Mielőtt Lengyelországba utaztam volna, hogy ottani üzleteimmel foglalkozzak, kikértem a Rebbe tanácsát az akkoriban ott jelenlévő antiszemitizmus miatt. Ő annyit mondott: „Menj, és próbálj meg segíteni a többi ott élő zsidónak. De egyelőre ne bátoríts más zsidókat arra, hogy

David Chase üzletember, filantróp és az Izrael Fejlesztési Alap egyik alapítója. Az interjút New Jerseyben adta, 2008 júliusában.

Lengyelországba menjenek, egészen addig, míg az antiszemitizmus el nem tűnik onnan.” Ezenkívül az mondta, hogy próbáljam meg mindig valamilyen módon viszonzni az igaz szívű nem-zsidók szívességeit, akik segítenek az ottani zsidóknak. Küldetésem fontosságának tudatában indultam Lengyelországba. Ez még az előtt volt, hogy Lech Walesa Lengyelország elnöke lett volna. Ekkoriban ő még csak a Solidarity Trade Union feje volt a gdanski hajógyárnál. Mikor találkoztam vele, azt mondtam neki: „Mr. Walesa, szeretnék visszajönni Lengyelországba segíteni, mert tudom, hogy még mindig sok zsidó él itt. Meg kell mondjam, hogy aggódom az itteni antiszemitizmus miatt.” Ekkor ezt válaszolta: „Mr. Chase, elsőként azonnal közlöm önnel: az ön Istene az én Istenem is.” „Ezt komolyan gondolja?”, kérdeztem. „A legkomolyabban”, válaszolta. „Akkor itt a helyem. Ha

tiszteli a vallásom, ha tiszteli Istent, önnel dolgozom.” Ennek folyományaként közösen bankot is alapítottunk a Solidarity Chase Bank néven, amit manapság General Electric Capital Bankként ismernek, valamint egy kábelgyártással foglalkozó céget, ami a legnagyobb lett az országban.

Együtt dolgoztunk többek között Ronald Lauderral, hogy különböző zsidó intézményeket alapítsunk Varsóban, egyebek mellett egy kóser éttermet is, amit főleg nem-zsidók látogattak. Egy alkalommal, mikor magánrepülővel utaztam Varsóba, Lech Walesa felhívott, és azt kérdezte: „Tennél nekem egy szívességet, és magaddal vinnél? Most nem tudom megfizetni a repülőjegyet, de már nagyon szorít az idő.” „A vendégem vagy rá”, mondtam. A repülőút alatt ezt mondtam neki: „Mielőtt Lengyelországba jöttem volna, a Rebbe adott nekem egy egydolláros a következő szavak kíséretében: »Add ezt oda valakinek, aki megérdemli, aki segít az ottani zsidóknak.«” Nem mondtam el Walesának, hogy pontosan ki is a Rebbe, csak annyit: „Vedd el ezt a dollárt, tedd zsebre, és mikor elnök leszel, – mert az leszel – akkor elmondom, hogy honnan is származik.”

És Walesát 1990-ben beiktatták, mint az új Lengyelország első demokratikusan megválasztott elnökét. Mikor ezután legközelebb találkoztunk azt mondta: „David, most már tényleg elmondhatod, hogy ki is az, akinek hála tartozom!” „Hát a lubavicsi Rebbe, Menachem Mendel Schneerson rabbi.” Évekkel később Izraelbe mentünk a lengyel légierő képviseletében. Tíz miniszter, Walesa és én. Az utazás során meglátogattuk Tel Avivban a Diaszpóra Múzeumot. A múzeumban rengeteg képet láttunk zsidókról, a világ minden részéről. És ott volt a lubavicsi Rebbe képe is. Mikor Walesa meglátta a képet a Rebbéről, meghajolt előtte. Mellettünk állt Yitzchak Arad tábornok, a Jád Vásem akkori vezetője, és azt kérdezte tőlem: „Most meg mit csinál?” Mire azt mondtam: „Csak fejet hajt a Rebbének.” Ha valaki megkérdezi Walesát, mit hord a pénztárcájában, mindig büszkén megmutatja a Rebbe egydollárosát, amit mai napig magával hord.

David Chase

Készült a lubavicsi Rebbe életét feldolgozó archívum videóinterjúja alapján. Az archívum magyar nyelvű változata itt érhető el:
www.youtube.com/alubavicsirebbe

Napi bölcsesség

A Felső Egyben bízni nem jelent csodavárást

Azt jelenti, hogy bízunk abban, amit éppen most teszünk, mert tudjuk, hogy Ő vitt minket a helyes ösvényre és mindent, amit teszünk odafentről fog megtölteni isteni erejével és áldásával.

Tzvi Freeman a lubavicsi Rebbe tanításai alapján

Kóser konyha

Lencsefasírt

párve

250 g vörös lencse
1 fej hagyma,
vékonyra szeletelve
1 ek. olaj
1 csicseriborsó konzerv
lecsepegtetve
Só, bors, őrölt koriander és
római kömény ízlés szerint
2 gerezd fokhagyma áttörve
1 tojás

200 g zsemlemorzsa
maréknyi apróra vágott
petrezselyem/koriander
A lencsét puhára főzzük, le-
szűrjük. A hagymát az ola-
jon megpároljuk. A lencsét,
a csicseriborsót és a hagu-
mát simára turmixoljuk,
hozzáadjuk a többi hozzá-
valót és alaposan megkever-
jük. Fél órán át a hűtőben
pihentetjük. Nedves kézzel
lapos pogácsákat formálunk
a masszából, kiolajozott sü-
tőlapra helyezzük őket, és
180 fokos sütőben fél óra
alatt megsütjük a fasírtokat.
Féldőben fordítsuk meg
őket, hogy mindkét oldaluk
egyenletesen megsüljön.

A lencse könnyen fertő-
ződik kártevőkkel. Felhasz-
nálás előtt hideg vízben,
erőteljes mozdulatokkal ke-
vergetve mossuk át, és győ-
ződjünk meg arról, hogy
nincsen benne bogár.

Tipp: a csicseriborsó leszűrt
levét levesekhez adhatjuk. A
fasírhoz kész zsemlemor-
zsa helyett szombatról mar-
adt barcheszt is adhatunk,
kézi reszelőn könnyen lere-
szelhető.

A rabbi válaszol

Lelőhető-e a földön fekvő terrorista?

Tisztelt Rabbi!

Az izraeli katonai bíróság múlt
héten bűnösnek mondta ki Elor
Ázárját, azt a katonát, aki tavaly
márciusban Hevronban lelőtt egy
földön fekvő, sérült terroristát.
Ázárja szerint a terrorista meg-
mozdult és ő attól félt, további
veszélyt jelent a környezetére. Ér-
velését a bíróság nem fogadta el.

Vannak rabbik, például a mo-
dern ortodox vonalat képviselő
Dávid Sztáv, akik szerint a sé-
rült és ártalmatlanná tett terroristát,
aki jelenleg nem jelent közvet-
len veszélyt a környezete számára,
nem szabad bántani: „Nem ár-
thatunk azoknak, akik gyilkolni
akartak ugyan, de semlegesítették
őket és nem jelentenek pillanatnyi
veszélyt.” – jelentette ki.

Ben-Cion Mucáfi rabbi, éle-
sen kritizálta ezt az álláspontot,
szerinte kötelesség megölni a sé-
rült, lefegyverzett merénylőt, egy
midrási (Tanchumá, Möcorá 1.) idé-
zettel érvelve: „...mert aki kegyel-
met gyakorol a kegyetlenen, az vé-
gül kegyetlen lesz a kegyelmessel.”

Az izraeli közvélemény túl-
nyomó többsége azon a vélemé-
nyen van, hogy a katonát nem lett
volna szabad elítélni. Hol van az
igazság?

Anna

Kedves Anna!

„Az Izraelt sújtó terrorhullám
újra meg újra borzalmas helyzet-
be hozza az ártatlanokat. Olyan
helyzetbe, amiben nincs jó meg-
oldás, csak kevésbé rossz. Min-
den kioltott élet veszteség, ám az
izraelieknek, mint bárki másnak,
joguk sőt kötelességük megvéde-
ni magukat.” – ezzel a gondolattal
zártam 2015. novemberében a
Szabad-e terroristára lőni című
kétrészes írásomat (Gut sábesz ma-
gazin, 18. évf. 7-8. szám). Röviden

felidézném ennek az összefogla-
lónak a gondolatmenetét:

1. Az önvédelem Talmudi alap-
elve: „ha valaki meg akar té-
ged ölni, előzd meg és öld
meg te őt!” (Szánhedrin 72a.)
2. A zsidóságban 2000 éve,
mióta a Nagy Szánhedrin
nem ülésezik, nem lehet
testi fenytést vagy halál-
büntetést kiszabni (Ávodá zá-
rá 8b., Rómá a Sulchán áruch, Cho-
sen mispát 425. fejezet elejéhez).
3. A megtámadottnak lehe-
tőleg úgy kell védekeznie,
hogy ne okozzon sérülést a
támadónak, például menek-
üljön el. Ha ez nem lehe-
tőséges, akkor ne okozzon ha-
lálós sérülést, de ha azt látja,
hogy csak úgy tudja magát
megvédeni, hogy megöli a
támadót, akkor az is enge-
délyezett (SÁ uo. 1., 4.).
4. Ha azt látja valaki, hogy egy
ártatlan embert veszélyeztet
valaki, akkor meg kell vé-
denie (SÁ uo.) a fenti alapelv
betartásával.
5. A háláchá szerint az önvé-
delemnek addig van helye,
amíg a támadó nem követ-
te el a büntetést. Ha már el-
követte, pl. leszúrta az áldo-
zatát, onnantól nem önvé-
delemről van szó és a bíró-
ság dolga ítélezni (lásd SÁ,
Chosen mispát uo. 3.).

A kérdéses esetben a bíróság
nem látta bizonyítottnak, hogy
a terrorista közvetlen veszélyt je-
lentett volna. Mivel az eset kö-
rülményeinek megállapításában
nem vagyok kompetens, ebből
a tényállásból indulok ki. Így a
kérdés az, hogy szabad-e valakit
azért megölni, mert a későbbiek-
ben veszélyt jelenthet.

A háláchá egyértelműen le-
szögezi, hogy életmentés céljá-

ból meg szabad szegni a vallási
törvényeket, de csak akkor, ha a
veszély már létezik. Egy jövőbeli
esetleges veszély miatt nem sza-
bad megszegni a törvényt (Nodá
bijhudá responsum, tánjáná, Jore déá
210. fejezet). Például ismert, hogy
a kohénoknak nem szabad holt-
test közelébe menni, mert az
tisztátalanná tenné őket (3Mó-
zes 21:1.). Felmerül a kérdés, le-
het-e egy kohénból orvos, tud-
va, hogy legalábbis a tanulmányai
során az anatómia ismeretek
megszerzéséhez holttesteket kell
majd boncolnia. Felmenthető-e a
kohénokra vonatkozó szabályok
alól annak reményében, hogy később,
az egyetem elvégzése után,
orvosként majd életeket ment-
het? A válasz az, hogy nem, mert
az életveszély elhárítása az itt és
most zajló veszélyes eseményekre
vonatkozik, nem pedig a jövőben
talán felmerülőkre (lásd még Igrót
Mose responsum, Jore déá 2. kötet 151. fe-
jezet, 3. kötet 155. fejezet).

Ugyanez áll a mi esetünkre –
egy jövőbeli esetleges veszély nem
jelent mostani önvédelmet, így
nem lehet erre hivatkozva elven-
ni egy életet. Gondolkozhatunk
úgy, hogy ez a terrorista, akinek
most nem sikerült halálos táma-
dást véghez vinnie, biztos ve-
szélyt jelent a jövőben, mint egy
időzített bomba (lásd Encyclopedia of
Jewish Medical Ethics [héber] 2. kötet 83.
oldal). Azonban ebben az esetben
van más lehetőségünk a jövőbe-
li bűn megakadályozására (ti. bí-
róság elé állítani és börtönbe zár-
ni), így ebben az esetben sem sza-
bad a terroristát megölni (lásd fent
3. szabály). Egy magánember – le-
gyen civil, vagy katona – nem ve-
heti kezébe a bíraskodást és nem
hozhat, nem hajthat végre saját
hatáskörében halálos ítéletet.

Oberlander Báruch

Gut Sábesz – megjelenik hetente

Kiadja a Chabad-Lubavics – Zsidó Ne-
velési és Oktatási Egyesület / Published
weekly by Chabad-Lubavitch – The
Jewish Heritage Center of Hungary
1052 Budapest, Károly körút 20.

Telefon: +36-1-268-0183
www.zsido.com / info@zsido.com
Felelős kiadó: Oberlander Báruch rabbi
Főszerkesztő: Steiner Zsófia
A kiadvány szent szövegek részleteit és magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja el!

Munkatársak: Golubovics Martina,
Dénes Anna, Kovács Kristóf
Nyomdai előkészítés: Juhász Valéria
ISSN 1416-4604

EMIH
EGYSÉGES MAGYARORSZÁGI
IZRAELITA HITKÖZSÉG